

ke, znamenite starine, lepo staro knjižnico in obilo dragocenega starinskega pohištva. Na severnem pobočju se vrstijo gradovi Krumperk, že omenjeno Brdo, Češenik, Črnelo, Kolovec in Volčji potok. V vseh je ohranjenih obilo starin in umetnin, ki pričajo o stari kulturi kamniškega okraja.

Da bi si mogel kdo ogledati vse te znamenitosti in zanimivosti kamniške okolice in okraja, mu je potrebno večtedensko bivanje v Kamniku in ne bo se dolgočasil; v zadregi bo kvečjemu, kaj bi si ogledal prej in čemu bi posvetil več zanimanja.

—d—

Domžale

so naravno geografsko središče spodnjega dela kamniškega okraja z vsemi pogoji za gospodarski, kulturni in socialni razvoj. Razvile so se iz skromnega naselja okoli nekdanje Goričice, ki je

zveze z domačim krajem. Tako se je iz malega naselja ob Goričici ob križišču važnih cesta razvila vas z lepimi zidanimi hišami in lepimi vrtovi ob hišah. Domžalci so imeli in imajo še vedno

stva, kateremu je delo v tovarni nudilo pretežno del možnosti za eksistenco. Kasneje se je dotlej manjša domača slamninarska obrt dvignila, vendar kvantitativno ni več niti senca nekdanje veleindustrije, ki je zalagala ves svetovni trg, po čemer so dobile Domžale v svetu svoje ime.

Da pa se je vkljub takim težkim gospodarskim razmeram obrt v Domžalah ohranila in se celo izpopolnila v kvaliteti svojih izdelkov in v načinu izdelave, to priča o izredni solidnosti, strokovni usposobljenosti in stanovski zavednosti domžalskih obrtnikov, saj so gotovo še vsakemu Domžalcu in okoličanu v spominu časi, ko je bila organizacija obrtnikov tudi nositeljica skoro vsega družabnega življenja. Da, tudi

Slamninarska obrt v Domžalah

predstavljala v turških časih dobro utrjen tabor z močnim obzidjem okoli na holmu stoječe cerkvice, ki je kasneje postala domžalska župna cerkev, največ po prizadevanju zadnjega goriškega beneficijata in prvega domžalskega župnika, duh. svetnika č. g. Franca Bernika, ki ima za napredek Domžal velike zasluge. Cerkvena osamosvojitev je bila nujna potreba v času, ko se je nekdanja domača obrt slamninarstvo, ki je bilo splošno razširjeno po Domžalah in vsej okolici, preobrazila v veleindustrijo slamninarskih izdelkov s krasnimi tovarniškimi poslopji, kjer je bilo zaposlenih izredno mnogo delavcev, ki sicer niso bili plačani izredno dobro, vendar pa je zaslužek po tovarnah povzročil, da je bilo materialno stanje v Domžalah dokaj ugodno, zlasti še, ker se je mnogo Domžalcev kot kvalificiranih delavcev izselilo v inozemstvo, od tam pa ohranjalo redne, dobre in trdne

mного smisla za gojenje cvetja, za kar celotno žrtvujejo razmeroma mnogo truda. Zato ni čudno, da marsikateri tujec ugotavlja, da so Domžale »pušle«. Da se je v takih prilikah moglo in se dejansko je razvilo kulturno življenje do izredne višine, je čisto razumljivo. Ljudje so namreč radi doprinesli znatne žrtve za zidavo kulturnih domov, kjer se je ljudstvo ob vnetem delovanju kulturnih društev prav uspešno izobraževalo in navajalo k samoizobrazbi.

Domžalska obrt se je iz skromnih začetkov s smotrenim, vztrajnim prizadevanjem razširila in dvignila na solidno višino, na kateri se ohranja vključno razmeroma zelo neugodnim prilikam, v katere je trg Domžale zašel po pojavu gospodarske krize, ki je imela zaenkrat za posledico skoraj popoln propad slamninarske veleindustrije in v zvezi s tem obubožanje onega dela prebival-

v kulturnem življenju so se prav uspešno uveljavili z nekaterimi dobro aranžiranimi prireditvami, za katere ima prav tako zasluge domžalsko trgovstvo in obrtništvo.

UBOGLJIVI JANEZEK

Janezek, gostilničarjev sinko, je bil zaprt v šoli; za kazen mu je oče zapovedal, naj eno uro molči. Ker je bilo v gostilni mnogo gostov, je moral iti v klet natočiti vina. Ko preteče ura kazni, mu oče dovoli spet govoriti.

»Hvala Bogu, da smem zopet govoriti«, vzklikne Janezek. »Veste, oče, pipe v sodu poprej nisem mogel zapreti.«

* * *

POZNA JO

»Zdaj pa moram oditi. Ob treh me pričakuje žena v parku.«

»Toda, prijatelj, saj bo že pet ura!«

»Torej, pridem prav o pravem času.«